

Water & Omgeving: Ondernemen in duurzame harmonie met de omgeving

AMBITIE

In 2030 worden groenten, fruit, bloemen en planten volledig in harmonie met onze natuurlijke omgeving geteeld. Door hergebruik van water komen nagenoeg geen gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen vanuit de kas in het milieu. Reststromen worden gezuiverd, voordat ze worden afgevoerd. Onze gietwatervoorzieningen zijn klimaatbestendig, belasten het milieu minimaal en helpen wateroverlast in de omgeving te voorkomen. Met het schaarse water gaan we verantwoord om. Ook wordt de lichtuitstraling van kassen de komende vijftien jaar geminimaliseerd. Verder stimuleren we de biodiversiteit om de kassen, die bovendien goed passen in het landschap. Op deze manier teelt iedere glastuinbouwondernemer de mooiste, gezondste en duurzaamste bloemen, planten, groenten en fruit rekening houdend met omstandigheden in de omgeving.

Om onze ambitie te realiseren is het belangrijk dat glastuinbouwondernemers en lokale, regionale en landelijke overheden de krachten bundelen op het gebied van beleid en innovatie. In dit visiedocument worden de belangrijkste speerpunten benoemd.

3.137 gespecialiseerde*
glastuinbouwbedrijven in Nederland,
waarvan 1.239 glasgroente en 1.898
sierteeltbedrijven

Duurzaam ruimtegebruik

Een goede inrichting op het gebied van water, energie, CO₂, goede huisvesting voor werknemers, infrastructuur en landschappelijke inpassing is de basis voor toekomstige duurzame glastuinbouwgebieden. Oog voor slimme samenwerkingen voor bijvoorbeeld water- en energievoorziening en de fysieke en digitale infrastructuur is daarbij belangrijk. Daarom zetten we in op modernisering van het huidige areaal binnen én buiten de duurzaam bestemde glastuinbouwgebieden. Om dit in 2040 gerealiseerd te hebben, is het nodig dat jaarlijks zo'n 300 hectare wordt vernieuwd. De uitwerking in ruimtelijke plannen en het daadwerkelijk operationaliseren gaat gebiedsgericht in de regio plaatsvinden. Daarbij hoort ook het maken van afspraken met alle partners over de inzet van instrumenten voor verduurzaming en herstructurering.

Randvoorwaarden:

- De regelgeving op het gebied van milieu en ruimtelijke ordening is transparant, consistent en bevordert verduurzaming.
- Er moeten instrumenten komen om de verduurzaming en herstructurering van de sector daadwerkelijk van de grond te krijgen.
- Samen met overheden, Greenports, coalitie HOT en overige stakeholders wordt een gemeenschappelijke agenda opgesteld.

Schoon oppervlaktewater

Hergebruik van water, inzicht in de waterstromen, sluiting van de proceswaterkringloop en voldoende rioleringscapaciteit op glastuinbouwbedrijven zijn essentieel om te voorkomen dat resten van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen in het oppervlaktewater terecht komen. In 2030 is de emissie van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen vanuit de kassen zover teruggebracht dat er nagenoeg geen sprake meer is van normoverschrijdingen. De komende jaren blijft de glastuinbouw zich inspannen om overschrijdingen steeds meer te verminderen. Binnen het onderzoeksprogramma Glastuinbouw Waterproof wordt gewerkt aan het optimaliseren van het hergebruik van het proceswater. Aandacht voor de kwaliteit hiervan zorgt voor een weerbare teelt met minder gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en een gesloten waterkringloop.

Waterplanten helpen om nog aanwezige nutriënten in het oppervlaktewater op te nemen en het water daarvan te zuiveren. Mogelijk kunnen op specifieke locaties in of aan de randen van glastuinbouwgebieden zones met waterplanten worden ingericht om zo 'groene watergangen' te creëren. Dit levert bovendien een positieve bijdrage aan de biodiversiteit in de omgeving. Ook werkt de sector samen met de waterschappen, die actuele informatie over de kwaliteit van het oppervlaktewater delen met de ondernemer. Hiermee kunnen zij hun bedrijfsvoering t.a.v. de waterhuishouding verbeteren. Tot slot zijn ook toezicht en handhaving van belang ter verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewater. Daarom werkt de glastuinbouw de komende jaren mee aan het

verbeteren van stelsel van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) en het vergroten van het kennisniveau van de toezichthouders.

Randvoorwaarden:

- Behouden van de mogelijkheid om grondwater te onttrekken en te ontzouten om te gebruiken als er geen serieuze alternatieven zijn. Voor maximaal hergebruik is goed gietwater immers essentieel.
- Onderzoek naar het geschikt maken van verschillende bedrijfswaterstromen voor hergebruik is noodzakelijk in combinatie met voldoende rioleringscapaciteit als een reststroom toch moet worden geloosd.
- Gemeenten zorgen samen met de waterschappen voor een gedegen aanpak van het toezicht en de handhaving en voor voldoende financiering van de omgevingsdiensten.

Klimaatbestendige gietwatervoorziening

Vanwege klimaatverandering zijn een vlotte afvoer van het regenwater naar de gietwateropslag en voldoende opslagcapaciteit in toenemende mate uitdagingen. Bij een adequate opslagcapaciteit, bijvoorbeeld ondergronds, kan regenwater steeds meer de basis van de gietwatervoorziening voor glastuinbouwbedrijven worden. Bovendien kan de glastuinbouw hierdoor wateroverlast voor bewoners in de omgeving bij hevige neerslag voorkomen. De water-

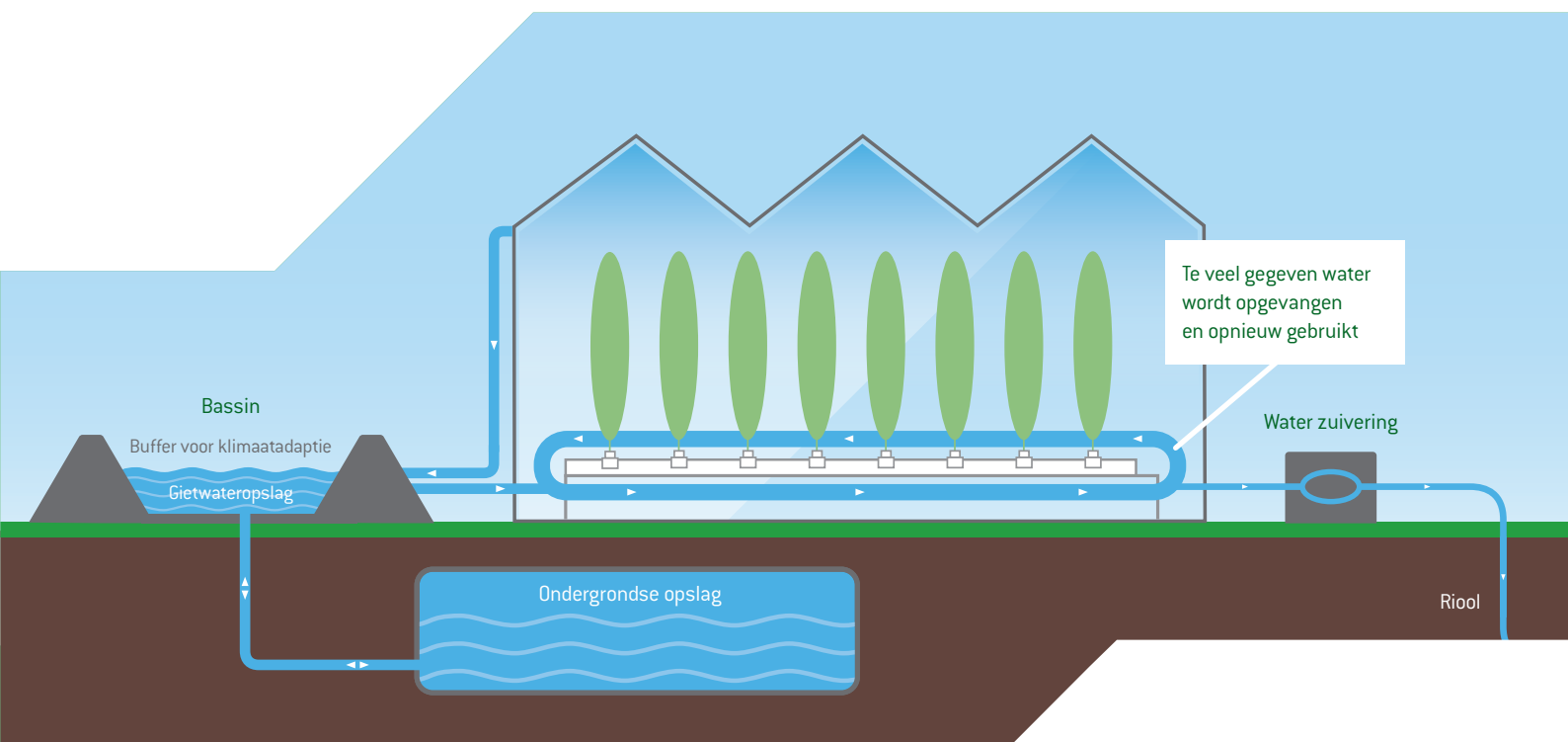
schappen kunnen een beroep doen op de glastuinbouwsector als dit voor het klimaatbestendig maken van de waterhuishouding in hun gebied een meerwaarde heeft.

Momenteel worden alternatieven ontwikkeld om ook in de zomer over voldoende gietwater te beschikken. Het gebruik van extern regenwater, bijvoorbeeld dakwater van bedrijfshallen, distributiecentra of woningen, en het hergebruik van wateroverschotten van derden zijn oplossingen voor glastuinbouwgebieden waar ontzouting van het grondwater minder duurzaam is. Infiltratie van overtollig regenwater kan het milieueffect van omgekeerde osmose echter compenseren.

De komende twee jaar wordt samen met de regionale overheden bepaald op welke wijze glastuinbouwbedrijven in de toekomst op een duurzame manier van goed gietwater worden voorzien. Hiervoor zijn inmiddels al meerdere gebiedsprocessen gestart. Naar verwachting is dit toekomstbeeld eind 2023 gereed waarna bestuurlijke afspraken over het realisatietraject kunnen worden gemaakt.

Randvoorwaarden:

- Medewerking van de (regionale) overheden om samen met glastuinbouwondernemers de mogelijkheden voor gietwatervoorziening, opslagcapaciteit en de toepassing daarvan om wateroverlast te voorkomen te onderzoeken.
- De regelgeving dient tijdig ruimte te bieden voor innovatieve toepassingen.

8.589 ha glas op gespecialiseerde bedrijven,
waarvan 5.008 ha glasgroente en 3.581 ha sierteelt
(1.705 ha pot- en perkplanten, 1.876 ha snijbloemen)

Afscherming licht

Licht is een belangrijke productiefactor. Aanvullende assimilatiebelichting in de kas heeft over 15 jaar nauwelijks invloed op mensen, dieren en het milieu. Door diverse innovatieve ontwikkelingen is er dan bijna geen sprake meer van lichtuitstoot. Toepassing van energiezuinig LED-licht vermindert de warmte-inbreng. Koeling (warmte oogsten) en andere manieren van ventilatie verlagen de ruimtetemperatuur en luchtvochtigheid. Hierdoor is afscherming beter haalbaar.

Randvoorwaarden:

- Verdere ontwikkeling en onderzoek naar de toepassing van LED-lampen, schermdoeken en technieken om de ruimtetemperatuur te beïnvloeden.
- Beschikbaar stellen van financiële regelingen, zoals milieusubsidieregelingen MIA/VAMIL.

Consistent beleid onder de omgevingswet

Verder verduurzamen kan als het landelijk en regionaal beleid daar de benodigde ruimte voor biedt en bovendien eenduidig en consistent is. De komende jaren gaat het huidige Activiteitenbesluit over in het Besluit Activiteiten Leefomgeving (BAL) binnen de alomvattende Omgevingswet. Enerzijds is van belang dat de regelgeving beleidsneutraal wordt overgenomen, anderzijds is dit hét moment om breed gedragen verbeteringen door te voeren. Het Platform Duurzame Glastuinbouw heeft op dit vlak haar waarde bewezen bij de eerdere overgang van het Besluit Glastuinbouw naar het Activiteitenbesluit in 2013. Verbetervoorstellen vanuit sector en overheden kunnen samengebracht worden om de wetgeving zo goed mogelijk aan te laten sluiten bij de praktijk. Breed gedragen voorstellen kunnen daarna door het ministerie overgenomen worden in de wetgeving, waarbij

het van belang is dat in de tussentijd de bevoegde gezagen de ruimte krijgen om in lijn met de nieuwe voorstellen te handelen. Bij implementatie van het BAL op 1 januari 2023 kunnen de verbetervoorstellen na 6-12 maanden gereed zijn, waarna er waarschijnlijk ca. 2 jaar nodig is voor opname in de wetgeving, wat betekent dat 1 januari 2026 de belangrijkste verbeteringen zijn doorgevoerd. Dit proces moet echter de jaren daarna nog met enige regelmaat herhaald worden om de wetgeving actueel te houden.

Randvoorwaarden:

- Behoud van het Platform Duurzame Glastuinbouw voor constructief overleg tussen overheden en sector en het maken van concrete afspraken.
- De breed gedragen voorstellen voor verbetering van de wetgeving moeten overgenomen worden in de wetgeving, waarbij bevoegde gezagen in de tussentijd de gelegenheid krijgen om in lijn met de nieuwe wetgeving te handelen.

Samenwerken via glastuinbouw waterproof

De glastuinbouw is innovatief en neemt haar verantwoordelijkheid om te investeren in verduurzaming. Op het dossier Water doet de sector dat met het onderzoeksprogramma Glastuinbouw Waterproof waar alle ondernemers aan meefinancieren via Kennis in je Kas (Kijk). Via pilots worden innovaties op het vlak van o.a. watervoorziening, waterhergebruik en bemesting met ondernemers gedeeld en wordt toepassing gestimuleerd.

Randvoorwaarden:

- Stimulering van onderzoek door financieel bij te dragen aan het onderzoeksprogramma Glastuinbouw Waterproof.
- Medewerking van lokale, regionale en landelijke overheden bij praktijkimplementatie van innovaties en de verdere ontwikkeling van de circulaire economie.

TRANSITIEPADEN

Klimaatbestendige gietwatervoorziening

2022-2023

Samen met regionale overheden bepalen hoe de glastuinbouw duurzaam van goed gietwater voorzien kan worden.

Eind 2023

Voor de meeste glastuinbouwgebieden is duidelijk hoe en wanneer een duurzame gietwatervoorziening gerealiseerd kan worden.

Ruimte

2022

Glastuinbouw Nederland stelt ruimtelijke visie op 2022-2040

Jaarlijks wordt ca. 300 ha (ver)nieuwbouw gerealiseerd

Schoon oppervlaktewater

2030

Emissies van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen zijn zover teruggebracht dat deze niet meer leiden tot normoverschrijdingen in het oppervlaktewater rondom de bedrijven.

Assimilatiebelichting

2022-2035

Toepassen van energiezuinig LED-licht, schermen en nieuwe technieken m.b.t. beheersing van de ruimtetemperatuur in combinatie met nieuwe manier van telen

Consistent beleid

1 januari 2023

Implementatie van het Besluit Activiteiten Leefomgeving in de Omgevingswet.

2023-2024

Glastuinbouw werkt met overheden aan verbetervoorstellen.

1 januari 2026

Belangrijkste verbeteringen zijn doorgevoerd.

MAATSCHAPPELIJKE RELEVANTIE GLASTUINBOUW

De Nederlandse glastuinbouw levert elke dag verse groenten, fruit, bloemen en planten die bijdragen aan de gezondheid en het geluk van mensen. Groeten en fruit bevorderen een gezonde leefstijl. Bloemen en planten zorgen voor een gezonde woon-, werk- en leefomgeving en meer sociale verbinding. Het produceren van deze versproducten gebeurt met inzet van hoogwaardige kennis en technologie, met de focus op duurzaamheid, circulariteit, gezondheid en de kracht van de natuur. De glastuinbouw helpt daarmee maatschappelijke vraagstukken op te lossen.

De glastuinbouw draagt bij aan oplossingen voor klimaatverandering

Het weer in Nederland wordt extremer. We krijgen te maken met steeds hevigere regenbuien, perioden van droogte en hittegolven. De glastuinbouw draagt bij aan oplossingen voor klimaatadaptatie, zoals met het project Rainlevelr. In samenwerking met meer dan vijftig glastuinbouwbedrijven kan via bassins van deze bedrijven regenwater worden opgevangen en tijdelijk worden vastgehouden tijdens zware neerslag. Huizen en bedrijven in de buurt blijven zo droog. Met de producten uit de kas kan bovendien een impuls worden gegeven aan een groene, klimaatadaptieve leefomgeving. Door bijvoorbeeld de aanplant van groen op daken en het vergroenen van gevels. Zo wordt hittestress en versterking in steden tegengegaan.

Nederlandse glastuinbouwbedrijven maken zeer efficiënt gebruik van water en verbruiken daardoor per product veel minder dan buitenlandse concurrenten. Het water wordt gewasgericht gegeven. Te veel gegeven water wordt gerecirculeerd. Op de bedrijven vindt nagenoeg geen emissie naar oppervlaktewater plaats. Ook werkt de glastuinbouw mee aan de verwijdering van medicijnresten uit water en het hergebruik van gezuiverd afvalwater.

Contactpersoon

Guus Meis, Beleidsspecialist Water & Omgeving

+31 6 534 272 11 @ gmeis@glastuinbouwnederland.nl

Louis Pasteurlaan 6, 2719 EE Zoetermeer

085 003 64 00 @ info@glastuinbouwnederland.nl